

CATALUNYA SOCIAL

Òrgan d'ACCIÓ SOCIAL POPULAR

Any XIV. Núm. 718

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

6 juliol 1935

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**Redacció i Administració
Carrer del Pi, 12, primer**

**Telèfon 21160
BARCELONA**

Els catòlics i la reforma constitucional

El Govern ha formulat un projecte de reforma constitucional i el President de la República ha autoritzat ja la seva presentació a les Corts. Ara cal que les Corts l'aprovin; però com que la seva aprovació implica la dissolució automàtica de les pròpies Corts (segons disposa la Constitució) és de creure que el projecte no serà discutit fins que les Corts estiguin ja bon xic esgotades i hagin aprovat molts altres projectes interessantíssims que esperen ser discutits. Entremig hi haurà les vacances d'estiu, i fins a la tardor no es dirà oficialment res més del tema.

Per a nosaltres, catòlics, la qüestió és d'una transcendència enorme i, per tant, no la podem deixar de banda. La Constitució vigent està inspirada no solament en un laïcisme obert (que ja fóra prou perquè no ens poguéssis satisfer en cap sentit), sinó en un esperit persecutori de l'Església, que a tots ens fa mal. L'Església ha estat desposseïda dels seus béns, declarats propietat nacional; els Ordres religiosos han estat subjectats a mil limitacions injustes, i un d'ells ha estat dissolt en terres d'Espanya; l'ensenyança oficial s'ha fet laica, sense possibilitat de llibertat dins d'ella per a la consciència dels infants i dels pares catòlics, etc. ¿Què més es necessita perquè nosaltres, com a catòlics, ens interessem per tal que cessi i canviï aquest estat de coses en el terreny legal, encara que moltes de les seves precripcions no hagin estat portades a la pràctica?

Però la reforma constitucional és cosa difícil, segons la mateixa llei fonamental. Cal que les Corts actuals aprovin el projecte que conté les qüestions a reformar; i cal que les noves Corts (que es reuniran amb el caràcter de Constituents per a seguir després com a Corts ordinàries) comptin amb la majoria suficient per a fer triomfar la reforma en els

punts que a nosaltres ens interessin més i que precisament són els més difícils donat el sentit que de la llibertat tenen les esquerres del nostre país.

Això vol dir, per tant, que les Corts vinents hauran de comptar amb una forta majoria dretana, més forta que l'actual, cosa que és, certament, ben dura d'obtenir. A hores d'ara hi ha opinions per a tots els gustos, però hi ha dificultats que són de difícil superació en el terreny polític i fins de forma de govern. ¿Què passarà, doncs?

No podem ni volem fer pronòstics, ara com ara. Tot el que digués pot esdevenir fallit, ja que d'aquí a les eleccions legislatives (que ningú no pot saber ara quan es celebraran) les coses poden fer molts tombos i el seu resultat depèn també en bona part del procediment electoral que s'empri i que haurà de fixar la llei que les Corts actuals aprovin al seu dia. Per tant, resultaria aventurada qualsevol profecia que en aquest extrem volguéssim fer.

L'única cosa que sabem nosaltres és que tenim plantejat un problema del més gran interès, fonamental per a tots, però especialment per als catòlics; que l'empresa d'obtenir una solució justa és difícil i arriscada, carregada de perills; i que nosaltres no més podem dir dues coses en concret: primera, que hem d'encomanar-la a Déu, i segona, que hem de lluitar amb totes les forces en el terreny civil perquè l'empresa prosperi, cosa que hem de fer amb tot el nostre esforç i dins els termes de la llei.

Ara com ara, interessa, doncs, no perdre de vista el seriós problema que tenim davant de nosaltres i de cara al qual hem de portar a cap tot l'esforç més intensiu per a resoldre'l, és a dir, per obtenir unes Corts amb majoria de partits de dreta. I que ningú no oblidí els seus deures en aquesta qüestió és el que interessa a hores d'ara.

El desgreuge

Una ciutat de tercer ordre. Una carretera que li traspassa el mig del cor. Un passeig travessar en forma de rambla. Dos carrers amples que hi donen. Altres carrers estrets. Una plaça de porxos, amb cases velles i noves. Tres placetes petites amb grans cases antigues que hi donen la cara. Fins i tot un carrer nou amb cases de tres pisos. Tot plegat quinze mil ànimes. Al cap d'allà de la ciutat vella un raval amb mitja dotzena de cases amb bons horts. Entre aquestes n'hi ha dues de veïnes. La paret mitgera dels horts té una porta que abans era sempre oberta, ara, però la veureu sempre tancada. Ve del dia que els dos veïns van renyir. L'un és un pagès ric que té dues hisendes no lluny de la ciutat. L'altre és un advocat, l'únic que hi ha a la ciutat. Ha hereditat la clientela del seu pare, com a aquest li havia pervinguda de l'avi.

El pagès té la dèria de tenir flors a tot temps: a l'hort hi ha les seves estufes i els seus umbracles. L'avocat és un gran antiquari de ferros vells. Té al seu jardí un pavelló que n'està farcit.

La renyina fou d'aquelles que no es guareixen amb el temps. Figureu-vos que Bernat Calm, l'avocat, havia portat d'un castellot mig enrunat de la rodalia un forrellat que se n'havia fet cinquanta pessetes. I Joan Sans, el propietari, va tenir la gosadia de dir-li que allò era fet d'un ferrer de poble que sabia rovellar artificialment els artefactes i deixar-los amb totes les apariències de coses antigues. Això constituïa una veritable ofensa per a un antiquari que es creia infalible i invulnerable. Una resposta seca de l'avocat va deixar en Joan Sans bocabadat i de llavors ençà mai més no s'han dit una paraula i ara a l'obertura que comunica els dos jardins hi ha dues portes barrades cadascuna pel seu costat. Ni la Lluciet, la noia espigadeta de Bernat Calm, ha gosat en cap moment a fer una sola moxaina al petit Isidret Sans, ni a dir-li mitja paraula ni a donar-li unes arracades de cireres per sobre la tàpia per por del que diria o faria el pare de l'una o el de l'altre. Només de tant en tant es guaiten i es somriuen. Res més. De la renyina ja fa ben bé un any i no porta camí d'apedaçar-se.

Sans, el pagès, no sap que la senyora Calm espera un fillet, i si li ho deien respondria: "tant se me'n dóna". Tot fa pensar que Déu l'enviarà pel març. La Lluciet serà padrina i l'oncle d'en Calm, Camil Calm serà el padrí si Déu vol. A la carta que li va escriure el pare, la Lluciet va posar aquesta postdata:

—Crec que a Sitges hi ha clavellines tot l'any i a vostè no li costarà pas gaire de portar-ne un bon pom per a la taula. Fan tan bonic ara pel mes de març!

I Camil Calm havia acceptat l'oferiment i havia promès que portaria clavells, ja que tant agradaven a la Lluciet. Aquesta, entusiasmada, més parlava dels clavells que del nen o nena que vindria. Això sí; si era nena es diria Lluciet com la padrina. No faltava més! Ara que si era un nen no se sabrà pas quin nom li posaria el padrí: potser Camil, potser Joan el nom de l'avi. Qui sap!

L'home proposa i Déu disposa. Totes les coses se les arregla com millor li plau i dret hi té. El que va venir va ser un nen ros com un crostó de pa. Un cop de telèfon al padrí. Trista resposta: el padrí ha tingut un cop de reuma i Déu ajut quan es podrà moure de la cadira. No pot donar un pas, ni per anar al telèfon. I el menut s'ha de batejar. Ja han passat vint-i-quatre hores de la seva arribada i no en passaran vint-i-quatre més que no sigui cristià. Més de dos dies sense batejar a can Calm no s'ha vist mai. "¿Qui serà padrí? ¿El senyor Rector? ¿El Jutge? ¿L'amic Pere Artau? A la Lluciet no li plau cap nom d'aquests i diu al seu pare:

—¿Oi, pare, que sembla que la padrina hauria de triar el padrí en casos com aquests?

—Tant me fa, noia. Si no estiguéssim tan renyits jo hauria dit en Joan Sans; ara, però, ¿qui gosaria? Tu mateixa, nena, tu mateixa.

—Sí, pare, jo treballaré aquest punt. Me n'encarrego.

A la mare ningú no li va dir res. La seva feina era dormir tant com pogués i fugir de qualsevol maldecap. ¿Creureu que la Lluciet s'hi capficava gaire amb el padrí? Les flors, les flors, l'haurien feta anar

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferrissa, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

al cap d'allà del món, i, tot seguit que va tenir el permís del seu pare, va posar els ulls en l'estufa de can Sant on es veïen belles clavellines. Però ¿com les heuria? Les aniria a demanar. ¿Per la porta del carrer? No; el veïnat se n'adonaria i s'hi faria cada comentari, sobretot si en sortia desairada. L'Isidret l'ajudaria.

— Escolta, Isidret; vés al portalet que parlarem per les esclatxes.

— Llucieta, ja hi sóc... ¿que em sents?

— També sóc aquí. ¿Amb què és tancada la vostra porta?

— Amb una barra de ferro. Sents? Ja l'he treta.

— Espera'm, que jo també obro la meua.

La Llucieta agosarada es fica a can Sans i, travessant el jardí, se'n va a l'estufa de les clavellines. Ja sabia que hi trobaria el senyor Joan. Aquest estava mirant les flors d'una a una.

— Senyor Joan!

— Llucieta...

— Sóc ben atrevida tanmateix; però, sap?, li volia dir una cosa. Tenim un nen i jo seré padrina i no tinc ni una flor a casa. El padrí n'havia de portar de Sitges, però està malalt i no pot venir i ara no tinc flors per a la taula i jo havia dit que les treuria d'allà on fossin... i el punt... m'entén?... el punt...

— Criatura de Déu; tu tindràs flors, si t'agraden aquestes.

— ¿Que si m'agraden? En lloc del món no n'hi ha de més boniques.

— ¿Quan bategeu?

— Demà; si no hi ha destorb.

— Doncs demà de bon matí les véns a cercar; totes les que vulguis, saps?

— Que estic contenta i que bo que és vostè, senyor Joan. Encara li volia dir una altra cosa. El pare m'ha dit que busqués padrí, perquè no gosava dir-ho a vostè. Però ja ho veu; jo sí que goso, perquè sé la bondat de vostè i ara mateix l'he experimentada amb això de les flors.

— Caram de Llucieta i quines coses tens! ¿Què hi dirà la teua mare?

— No li ho gosaré pas a dir perquè no s'emocioni. Ja s'ho trobarà quan vostè li porti el nano que em penso que es dirà Joan. Quin nom més bonic! I ara mateix si m'ho permet m'emportaré l'Isidret a casa.

— Bé; i jo i la Caterina el vindrem a cercar d'aquí a una hora.

I tot va anar com una seda; només que el nen no es va dir Joan sinó Bernat. I la taula estava guardada de clavellines que enamorava tot i sent el mes de març i Joan Sans i Bernat Calm tornaren a ser amics per mentre visqueren per la picardia de la Llucieta que havia sentit dir al senyor Rector aquella sentència: "Si vols desgredjar un amic ofès, demana-li un favor".

Els defectes que pugui tenir la premsa catòlica obeeixen, més que a cap altra causa, a la manca de mitjans econòmics. I no retraguem els defectes de la nostra premsa mentre no ens afanyem a cercar-li l'ajut econòmic que necessita.

REBUDES NOVETATS

Balsells

SASTRE

Pl. Urquinaona, 4
Tel. 24954

Cerebrino Mandri

És cosa ja sabuda: Tot bon català un CEREBRINO MANDRI tindrà. Us farà sempre bons serveis en els casos de sofriments aguts i crònics.

No perjudica mai.

Preparat per FRANCESC MANDRI metge i químic farmacèutic.

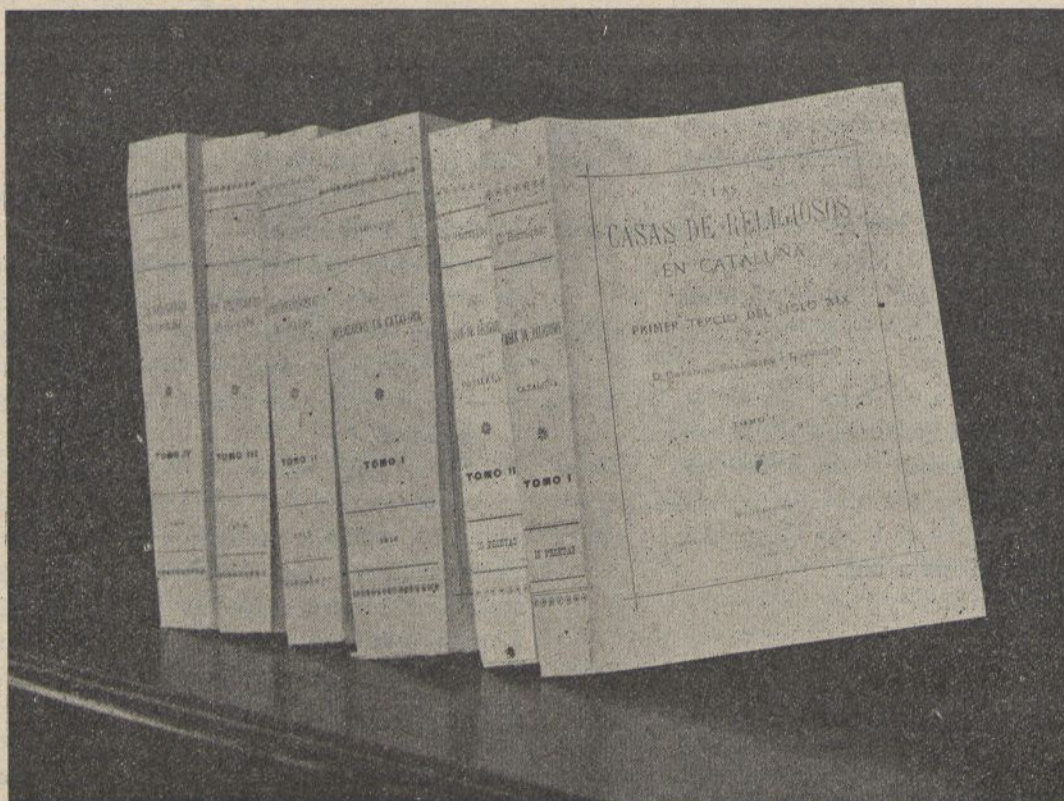
Provença, 277 - Entrada Laboratori, Passatge Claris, 2.ª porta a mà dreta - BARCELONA

DODGE

Cotxes de 5 i 7 places. - Exposició: DIAGONAL, 413 - Telèfon 81707

Camions 1 1/2 a 8 tones. } Exposició: DIPUTACIO, 35 a 39 - Telèfon 31575
Omnibus }

BALTASAR FIOL

L'obra monumental del Canonge Barraquer, historiador de les persecucions sofertes pels religiosos a Catalunya els anys 1808, 1820-23 i principalment l'any 1835. Els sis volums que apleguen prop de 5.000 pàgines documentades i profusament il·lustrades, on es descriuen amb tot detall els incendis, saqueigs, destruccions, assassinats, martiris, devastacions, a càrrec de les turbes i dels expoliadors legals, de què foren víctimes les comunitats de barons de Catalunya en aquells períodes, del més terrible dels quals, el juliol de 1835, ara commemorem el centenari

Juliol de 1835

PER R. RUCABADO

Entrem al mes del centenari. Es la gran mesada dels màrtirs i dels incendis. El mes tràgic de la gran batalla que ara fa cent anys justos totes les potències de l'infern van donar en terres d'Espanya i d'una manera especial en terres de Catalunya contra els religiosos i els convents, concentrant el foc i els trets, amb sàvia divisió del treball, contra les comunitats, per anar després, com les ofensives posteriors han demostrat, contra tota la línia de l'Església, contra la religió sencera, contra Crist i contra Déu. Perquè la mateixa gent que l'any 1835 no tolerava els frares ara no tolera el nom ni la idea de Déu.

El gran breuari de les meditacions d'aquest juliol és el llibre formidable, monument històric definitiu que la Providència ens regala com un poema heroic d'aquella gran gesta: el llibre enorme que conté el martirologi detallat i documentat. És l'obra del canonge Barraquer, i hem posat com a frontispici d'aquests articles meus de recordança i meditació la fotografia dels sis volums que entre tots fan prop de cinc mil pàgines (1). En aquests volums és punt per punt explicada tota l'acció devastadora que, començada pels francesos en la invasió del 1808, i preparada pels constitucionalistes en els decrets i persecucions antimonàstiques del 1820 al 1823, tingué la primera

explosió tràgica en la matança de jesuïtes i altres religiosos a Madrid el juliol del 1834, i va esclatar com un volcà en la catàstrofe vermella i sagnant del juliol de 1835, pàgina dura i negra en la història de Catalunya i d'Espanya. Pàgina d'honor i misteri de dolor en la història de la sempre ferida Església de Crist. Siguin les actuals ratlles un testimoni d'adhesió i fidelitat envers l'Esposa, de la qual el poeta cantava l'altíssima missió

*Del Sangue incorruttibile
Conservatrice eterna (2),*

qui concorre a la noça mística amb l'Espòs de sang, portant ella la vesta vermella, única digna de l'Espòs. La vesta roja de la sang dels fills màrtirs, sang

(1) *Las casas de religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX*, por D. Cayetano Barraquer y Roviralta, canónigo chantre de la catedral de Barcelona. Imprenta F. J. Altés y Alabart. Barcelona, 1906. Vol. I, 572 pàgs. Vol. II, 626 pàgs.

Los religiosos en Cataluña durante la primera mitad del siglo XIX, por D. Cayetano Barraquer y Roviralta, etc. Imprenta F. J. Altés y Alabart. Barcelona, 1915. Vol. I, 1290 pàgs. Vol. II, 866 pàgs. Vol. III (1916) 718 pàgs. Vol. IV (1916) pàgs. (Tots els sis volums són profusament il·lustrats amb dibuixos, plànols i fotografies).

incorruptible com la del Mestre per qui es vessa. Sang que no és negra ni és impura i bastarda com la dels seus enemics.

Commemorem en aquest juliol, pel que a Catalunya afecta, la matança de frares a Reus en la nit terrible de Santa Magdalena, el 22, i la crema de convents iniciada a Barcelona el vespre del dia de Sant Jaume, el 25, repetida en nombrosos indrets de la nostra terra, i seguida per l'abandó total de les cases de religiosos, dispersió de totes les comunitats de barons i apoderament de tots els béns per l'Estat. Farem especial memòria, perquè de més preu són les vides que els edificis i les joies, dels religiosos immolats per la fúria dels sectaris. No és això feina fàcil perquè el compilador benemèrit dels fets tràgics, el canonge Barraquer, complí admirablement la seva pacientíssima missió historiadora, però manca el resum, el catàleg abreujat que en poques pàgines agrupi i classifiqui els fets i doni la llista resumida de les víctimes amb noms i dates. Un *resum* de l'obra del gran canonge historiador, seria el millor homenatge del centenari; un llibre de cent pàgines que fos compendi de les cinc mil del text, seria d'utilitat inapreciable; a la vegada un tribut a les víctimes i un rècord de gratitud i de justícia per al pacientíssim investigador.

El canonge D. Gaietà Barraquer i Roviralta, Xantre de la Seu de Barcelona, comença l'any 1880 a aplegar les dades per al gran treball dividit en dues parts. *Les cases de religiosos a Catalunya durant el primer terç del segle XIX i Els religiosos a Catalunya durant la primera meitat del segle XIX*. Aquella comprèn dos forts volums, i la segona, quatre, el primer dels quals té més de mil pàgines, i tots els altres entre 500 i 800, profusament il·lustrades. Emprengué, dic, l'any 1880 la tasca hercúlia de l'arreglada de dades i testimonis de les devastacions d'aquells períodes que graviten al volt del juliol de 1835 com a manifestació i batalla major de la campanya antimonàstica. En possessió de la gran part del seu bagatge, començà a escriure l'any 1896. Deu anys després sortia a llum el primer i segon volum (1906) i entre el 1915 i el 1916 els altres quatre. En l'interval, l'historiador de la *Crema de Convents* de 1935, havia pogut veure amb els seus propis ulls la repetició vandàlica d'aquella iniquitat, els incendis de la *Setmana Tràgica* del 1909, durant la qual fou profanada la sepultura d'una monja germana seva.

Aquesta obra fou empresa sota els auspicis i l'encoratjament del Cardenal Casañas. L'il·lustre prelat, com el Dr. Barraquer, comprenia la necessitat d'aprofitar els últims testimonis vivents de la revolució i d'establir una documentació completa i rigorosament veritable. "És hora ja — diu l'autor en la introducció — que el baró prudent pugui fallar quins foren els fomentadors de la il·lustració, si els qui van edificar i construir mil obres d'art, o els qui amb el picot i la teia les aterrenen. És hora que tota persona de bé pugui fallar entre els religiosos que duïen una vida ascètica i difonien arreu la moralitat, i els revolucionaris fautors i predicadors de tot error, i assassins d'aquells." Per aquesta magna vindicació, a més de la visita repetida, minuciosa, i sovint perillosa a tots i a cadascun dels *cent setanta convents* destruïts, abandonats, secularitzats, i transformats en dependències de l'administració de l'Estat o municipal, o convertits en cases particulars, a més de la recerca del testimoni vivent i el seu aquilatat control, l'intrèpid investigador posà de la seva part la recer-

ca a fons en els Arxius de Capitania General, d'Hisenda, del Notariat, Episcopals, Municipals, etc., de tot Catalunya. No tan sols era el seu objecte descriure els fets, sinó també descriure minuciosament ço que eren els convents, què contenien, què hi havia en cadascun d'ells, abans, durant les tres etapes de l'acció devastadora, i quin ha estat el parador final del patrimoni econòmic i artístic de cada casa i de cada església. En un mot, fer l'*inventari* del 1835. Aquesta missió la complí amb un escrúpol i una probitat veritablement religioses, perquè religiosa era la causa i religió profundament era l'autor. Tots aquells qui conegueren al Dr. Barraquer afirmen que tenia veritablement *ànima de frare*. És un monument històric, una obra mestra, i el seu esperit de veracitat és admirable perquè no registra més que les coses veritablement constatades, segons rigorós criteri, i la seva probitat li fa rebutjar moltes llegendes i episodis sentimentals que per anar en boca d'autors d'esquerra sembla a primera vista que serien aprofitables. Diu la veritat i res més que la veritat, i així la seva argumentació té molta més força.

Que el disegni contra les ordres religioses era deliberat, era un vast pla maçònic per a dividir les forces de l'Església en general i de l'Església espanyola en particular, això queda probat a bastament. En el pla general i en l'acció revolucionària i fins en els atemptats concrets, la preparació sectària és certa i evident sense cap dubte. La famosa *bullanga del torin* de la tarda del dia de St. Jaume, aquells *set toros*, que tots *van ésser dolents*, fou una deliberada conspiració, perquè no espontàniament es reuniren set bèsties dolentes que havien de donar el resultat *previst* d'exasperar el públic i promoure el motí *que ja es sabia cap a on s'havia de fer derivar*.

La vasta conspiració contra les comunitats religioses era portada pels elements "il·lustrats i filosòfics", com deien llavors. Amb la mà dreta es feien les lleis draconianes i vexatòries, amb la mà esquerra es promovien els motins populars, i expressament se'ls deixava créixer i expandir-se, per tal que el furor de les turbes no fes més estrall que el preparat. Tal com nostres ulls veïen l'any 1909, i altres espanyols han vist l'any 1931, la força pública vigilava les espatlles dels incendiàries, per tal "*que no cremessin més que convents*", segons aquella cèlebre frase. Quan els mateixos incendiàries del dia de Sant Jaume, dies després abrandaven la fàbrica d'en Bonapla i el Dipòsit del Gra, i llançaven a les flames el cadàver del general Bassa, assassinat i arrossegat pels carrers de Barcelona, els mateixos elements que havien aplaudit l'*expansió popular* contra els convents protestaren irats i demanaren repressió duríssima.

L'obra històrica del canonge Barraquer està dividida en tres períodes. Els convents sota el poder de la invasió francesa; durant el període constitucional (1820-1823) i durant els fets de l'any 35. En cada un d'aquests grans períodes són estudiades una per una totes les cases de religiosos de Catalunya classificades per ordres religioses, amb la relació minuciosa de les vicissituds que cada una de les cases i els religiosos que les poblaven sofriren a cada etapa.

Els introductors de l'anticlericalisme en la seva especial manifestació antimonàstica foren els soldats i generals de Napoleó, i ressalta plenament el caràcter de guerra religiosa que tingué la lluita per la Independència, lluita que es complau el Dr. Barraquer a fer constar que fou especialment fomentada pels frares, de manera que la independència espa-

nyola es deu sense cap mena de dubte als religiosos. Però aquest patriotisme els fou ben mal pagat. Les supressions de convents decretades per Napoleó l'any 1808 i confirmades pel rei Josep Bonaparte l'any 1809 foren en el seu esperit mantingudes per les Corts de Cadiz. D'aquella legislació secularitzadora en deriva tota la maquinària legalista engegada durant el segle XIX contra els ciutadans pacífics que han comès als ulls de l'Estat maçònic el delictes de voler viure segons les regles emanades dels consells evangèlics. El delictes de voler viure no sols addictes a la religió cristiana sinó vivint l'Evangeli amb especial plenitud i perfecció. I voler religió cristiana sense comunitats religioses, voler que l'Evangeli de Crist no suscitï enamorats desitjosos de seguir-lo, digué Balmes en la seva admirable apologia, és com pretendre que a un país amb terra fèrtil, regat per aigües i escalfat pel sol, no hi neixi vegetació (3).

El martirologi de les ordres religioses a Catalunya comença amb el teatí Pare Gallifa, executat en garrot vil pels francesos, i la primera devastació sacrílega fou la del monestir de Montserrat incendiat i volat pels invasors (per bé que amb culpa dels imprudents generals espanyols que contra ciència i consell el fortificaren). Però la gran expansió d'odi fou en el període constitucional, perquè la Constitució portava el llevat dels que la feren i aquests tot reconstituïnt la nació espanyola enfront de l'invasor eren plens de l'esperit d'aquest, i deixaren Espanya oberta a la Revolució.

Crònica negra, la del període constitucional. Els seus anys foren els de la llei del 25 d'octubre del 1820, anomenada de Reforma de Regulars, "més ben dit, de persecució i destroça de regulars", amb la supressió de les ordres monacals (Benedictins, Cistercencs, Jerònims, Agustins, Cartoixans, Premonstratenses, i de Sant Joan de Déu), els béns dels quals passaven a l'Estat, la fusió d'uns convents amb altres, l'encoratjament als professors que es volguessin secularitzar, que passarien a classes passives de l'Estat, etcètera, etc. Fou l'època de la desfermada de les turbes al compàs de la malvolença de les autoritats instruments de la maçoneria. Fou l'època de la *tartana d'En Rotten*, el vehicle on el governador feia pujar les seves víctimes, la de l'assassinat del Bisbe de Vich Pare Ramon Strauch, el gran apologeta i publicista, mort a trets a Vallirana; l'època de l'assassinat de la *Font dels tres roures*, prop de Manresa, el 16 de setembre de 1822, on foren mortes 24 persones, entre les quals 13 eclesiàstics; els anys de l'assassinat del rector de Gualba, Mn. Baborés, de l'execució en el pal del P. Francesc Badia, l'onze de juny del 1823, mort edificant, segons els testimonis, digna d'un veritable màrtir de Jesucrist; els anys de la deportació i embargament dels franciscans de Barcelona (octubre 1822), de la mort del franciscà P. Codorniu de Riudoms, sacrificat a Mora d'Ebre i llançat al riu, dels mercedaris del Portell de Cervera, assassinats el 4 d'agost del 1822, del martiri dels germans Pares Lluís i Miquel Pujol, d'Escornalbou... Episodis espigolats en les cròniques d'aquella època on l'obstinada acció de les sectes en l'atac especialitzat contra els religiosos llançava les patuleies sectàries contra persones i edificis després d'inundar l'ambient amb la sàtira i la calúnnia baixa, com la del saineter i pamfletista Robreño.

Els esdeveniments polítics subsegüents a la mort del rei Ferran VII l'any 1833 amb el començament de la guerra civil engegaren novament contra els re-

ligiosos la persecució legal i la persecució turbulenta. No els valgué durant el període constitucional, com ja no els valgueren davant de les Corts de Cadiz els sacrificis patriòtics, realitzats en la lluita nacional per la Independència. No els valgueren després els sacrificis en les terribles epidèmies d'aquells anys. Madrid, Reus i Barcelona foren delmats pel còlera i assistint els apestats moriren nombrosos religiosos. Malgrat això a Madrid, s'inicia el 17 de juliol del 1834 la iníqua matança de frares, a Sant Isidre, Sant Francesc i Sant Tomàs, i les turbes de botxins penetraren coltell en mà en els llocs sagrats dient "que els frares emmetzinaven les aigües". Durant el còlera de la tardor de 1834 els frares barcelonins amb tal de zel i abnegació es portaren i en tanta manera socorregueren els apestats amb serveis personals i acollint-los en edificis propis, que l'Ajuntament felicità i donà grans mercès a les diferents ordres, segons documents que copia l'historiador. Alguns d'aquests oficis porten la data de gener del 1835. Sis mesos després no quedava oberta ni una casa de religiosos en tot Catalunya!

Any 35, any de barbàrie. El 26 de març eren suprimits tots els convents sospitosos de concomitancies amb els carlins. El valor d'això ja el sabeu. Els religiosos d'Astúries i els eclesiàstics de Catalunya foren assassinats, l'any passat, per *feixistes*. El 3 d'abril esclatà el primer moti anticlerical de Saragossa, amb assassinats de frares i incendi de convents. Aquest vandalisme fou repetit tres dies després a Múrcia. El 4 de juliol, el mes fatídic, es reproduïa el Decret de supressió de la Companyia de Jesús. El dia 6 a Saragossa esclatava una altra matança de frares, més terrible que la primera. Com unes estidores l'acció legal i les turbes concorrien a apretar i a tallar. El dia 25 de juliol, el mateix dia tràgic dels incendis barcelonins, es publicava a Madrid un decret tancant tots els convents que no tinguessin 12 individus professors. L'ordre es dirigia a suprimir 900 convents per tota Espanya. Això es feia en nom del poble, però els frares eren del poble, i *eren poble*, segons frase del Comte de Toreno adreçada a les ordres mendicants: "*llegan a formar una demagogia en parte del pueblo, de cuya plebe comúnmente nacen*" (4).

El dia o millor la nit de Santa Magdalena, 22 de juliol, es produí a Reus la sacrílega hecatombe. El crit no era "cremar convents", com després, sinó brutalment "matar frares". La turba se'n sacià: catorze frares caigueren sota el coltell a Sant Francesc, nou carmelites al convent de St. Joan, i les flames rostiren els cossos dels màrtirs dessagnats. Fa pocs dies he petjat, a Reus, la terra sagrada, escena del carnatge: he vist els murs de l'església, amb el senyal de l'antic chor, on foren immolats set religiosos, als peus del rosetó franciscà que encara es conserva. Allí mateix el braç de Crist s'entrecreuà de debò amb el braç ert i sagnant dels seus confessors heroics. Gran pàgina la de Reus; en la pròxima setmana hi dedicarem l'article, preparatiu del centenari.

I el vespre del 25 fou l'allau, la irrupció de Barcelona. *Haec est hora vestra et potestas tenebrarum*. Fou l'hora del terratrèmol antimonàstic. Quan va passar, quan va extingir-se el foc, a fi de mes, la desfeta era total i complerta. La rierada impia havia violentat gran nombre d'edificis conventuals; però això fou el dany més petit. La catàstrofe més pao-

(2) Manzoni. *La Pentecoste*.

(3) *Cartas a un escéptico* (XXIII i XXIV).

rosa radicà en l'abandó total de les cases pels religiosos, en l'abandó al saqueig, a l'incendi posterior com Poblet, a l'enderroc, a la ruïna, a la profanació; la crueltat més aspra fou per mà de l'Estat, la rapacitat fiscal i arrivista, la grapa dels negociants que feren diners amb les despulles monàstiques, la desamortització, la venda, la barateria.

Passa l'huracà de foc seguit per l'huracà de la devastació legal i els grans edificis seculars, glòria de Catalunya i dipòsit de les tradicions i de la fe eren per terra, els uns fumejant, els altres deserts, buits i esbalandrats, esperant els saquejadors, els merodejadors, els lladregots, els agents del fisc, els traficants d'antiguitats, els constructors de cases noves amb carreus venerables, els funcionaris oficials que farien dels casals, abandonats per força, casernes, jutjats, dipòsits i magatzems de mals endreços. No hi ha paraules per al dolor, no hi ha versos per a exhalar el daltabaix de l'esperit; no es pot dir la ruïna i la vergonya que fou la exclaustració general del juliol de 1835, la ruïna definitiva de les cases de religiosos de Catalunya. Capgirament terrible que ha trasformat i canviat el caràcter mateix dels catalans, segons punyent testimoni del bisbe Dr. Sivilla confesat al canonge Barraquer, en dir que el català d'altres temps, home de seny i amic dels frares, s'havia mudat en el blasfem maleducat i anarquista dels temps moderns (5). Pronunciar "Juliol del 1835" val tant com evocar la processó dels grans fantasmes de pedra, destruïts, enrumats o bé profanats sense remei, desapareguts del tot alguns, i dels més importants, sense deixar ni rastre. N'hi ha, com Sant Francesc de Barcelona, dels quals ara no queda ni tan sols el ròssec del nom.

Dir juliol del 1835 val tant com modular aquells noms que amb tanta vergonya i confusió es mormolen ara, com amb glòria i orgull legítim abans es pronunciaven. Val tant com dir Santa Maria de Ripoll, Sant Cugat del Vallès; val tant com dir Poblet, Santes Creus, noms dels grans monestirs benedictins i cistercencs, bressol i testimoni de la història catalana; val tant com dir el nom del Priorat de Scala Dei, en runes absolutes, com els seus companys Lavaix, Santa Maria d'Escarp, Escornalbou, Sant Agustí de Girona, del qual no queden ni els fonaments, Sant Pere de Camprodon, Sant Pere de Roda, Banyoles, Besalú, Serrateix, Santa Maria de Gerri, Sant Benet de Bages.

*"El segle que ens deu tant ara ens aterra,
en son oblit nostra grandor enterra
i ossos i glòries i records es ven"* (6).

Només amb veu de poeta es poden dir aquests noms d'elegia, només el Poeta cabdal és digne de posar-se a la boca els noms que arrosseguen vent de tragèdia. Només un qui tingui autoritat profètica

pot retreure el terrible pecat inesborrable, com Verdaguier quan s'encara amb Barcelona:

*"¿On és el campanar de Santa Caterina
que com el dit d'un àngel t'assenyalava el cel?
¿què has fet d'aquells retaules i volta gegantina?
N'has fet un born per vendre, i has fet una sentina
del místic Sant Miquel."*

*L'artístic Dormitori de Sant Francesc cremares.
De gòtics claustres, places i magatzems en fas,
el fill veu fer teatre del temple de sos pares,
avui llances les monges, arreu com ahir els frares.
Demà ¿a qui llançaràs?"* (7).

Santa Caterina de Barcelona, Sant Francesc de Barcelona. Oh, convents i tresors perduts sense remei ni rastre! I tan llarga és la llista dels convents perduts l'any 1835, desapareguts sense deixar ni l'ombra, gairebé ni el record del lloc on foren. Trinitat Calçada de Barcelona, Trinitat Descalça (teatre del Liceu), Sant Agustí (el convent grandios sense més testimoni que l'església, com Sant Jaume), els Caputxins (Plaça Reial), el Carme Calçat, del carrer del Carme; el Carme Descalç o sigui el convent de Sant Josep (avui la Boqueria), els Col·legis de Sant Àngel i Sant Bonaventura (avui cafè d'Orient), els Col·legis de Sant Vicens i Sant Ramon de Penyafor (difícilíssims de delimitar en els carrers de Sant Pau i la Cadena), i girant els ulls del capitol dels aprofitats per l'Estat en ús que els desnaturalitza, la Mercè, el Bonsuccés, l'Hospital Militar (casal dels Paüls), Sant Gaietà (Teatins), i els *cadàvers de convents*, els ossos dels quals blanquegen les fondalades, com Sant Geroni de la Vall d'Hebron, perdut per sempre, o com altres dels quals ni rastre ni record no conserven les localitats respectives; Caputxins de Sabadell, Caputxins de Sant Celoni, Carmelites de Reus, aquest últim malgrat la sang dels nou frares degollats...

Sigui amb ells el nostre pensament, que més preïcis que les pedres és el tresor de les vides immolades per a Déu. Sigui el nostre cor amb aquells màrtirs del 1835; dels quals avui només n'exaltarem dos, com estàndards: el Pare Josep Balmes, joia dels franciscans de Reus, el Pare Segimon Riera, dominic, rector del Col·legi de Sant Vicens i Sant Ramon de Penyafor de Barcelona, màrtirs ambdós i capitans de màrtirs. Sigui amb ells el nostre pensament, en aquesta hora commosa del centenari. Oferim a Déu en l'hora de l'emoció, la carn i la sang dels frares martiritzats que s'eleva al cel com una hòstia vermella.

(4) *Los religiosos...* II, p. 124.

(5) *Las casas...* II, p. 599.

(6) Verdaguier, *Canigó* (Epíleg. Els dos campanars).

(7) Verdaguier. *La palmera de Junqueres* (Pàtria).

SI VOLEU FER-VOS EXAMINAR LA
VISTA PER UN METGE OCULISTA ES-
PECIALITZAT, EN LA MILLOR INSTAL-
LACIO D'EUROPA, ACUDIU A L'INS-
TITUT MEDIC OCULISTA COTTET

AV. PORTAL DE L'ÀNGEL, 40 - BARCELONA

La joventut obrera en atur forçós

PER J. CIVERA I SORMANI

En tots els països del món els governants es preocupen dels obrers joves que es troben en atur forçós. El jove que arriba a la ciutat i no troba feina per a poder viure, moltes de vegades es col·loca al marge de la llei.

Generalment els qui no troben feina en compensació troben mals amics. Naturalment que hi ha joves obrers que tot i no trobant treball es mantenen en una actitud digna, però és molt perillós que existeixi un nucli de joves que no poden satisfer les necessitats de la vida. La joventut no es resigna a morir-se de fam. El desig de viure l'obliga moltes de vegades a fer coses que no faria si pogués pastar-se el pa com els altres homes.

La majoria dels atracadors i dels qui realitzen actes de sabotatge són joves de 18 a 20 anys. La majoria d'ells arriben a Barcelona amb el desig d'incorporar-se a la vida del treball; però com que no ho aconsegueixen, els qui no tenen força per a seguir lluitant es lliuren a la delinqüència.

L'individu conegut amb el nom pel·lucesc de "l'enemic número 1" que acaba de comparèixer davant del Tribunal d'urgència, té vint anys. Sembla increïble que un delinqüent tan jove hagi comès ja crims tan execrables. Sembla que quan tenia quinze anys va fugir de la casa paterna i de llavors ençà ha viscut al marge de la legalitat.

Cal tenir en compte que els joves delinqüents són els instruments dels quals es serveixen els extremistes per a cometre actes violents. Aquests pobres nois no són altra cosa que les víctimes dels qui dirigeixen, sense exposar-se la vida, el moviment extremista. Moltes de vegades disparen contra individus que no saben qui són. Han rebut l'ordre de disparar i la compleixen cegament.

Abans existia un cos organitzat de pistolers que es feia retribuir bé. Ara per deu pessetes hom fa desaparèixer un home. Els individus que cometen actes de sabotatge contra els tramvies són uns pobres diables que cobren deu o quinze pessetes. En canvi els inductors d'aquests actes barbres i incívils actuen impunement darrera la cortina.

El que costa és delinquir la primera vegada. Un cop s'ha delinquit, els altres delictes es cometent fàcilment. Quan s'ha comès un crim i després de cometre'l hom no ha sentit la veu acusadora de la consciència, és molt fàcil seguir fent funcionar la pistola.

Els elements extremistes han procurat sempre atraure's la joventut. No ens podem imaginar els estralls que han causat entre els joves els ateneus liberals. En aquests ateneus trobareu tota la literatura anarquista més abjecta. El primer que fan és materialitzar-los. Si fossin espirituals, seria impossible conduir-los pels camins que menen a la delinqüència.

Quan un jove s'ha convertit en propagador de les doctrines anarquistes, ja podeu fer d'ell el que vulgueu. Es consideren deslligats de la societat i veuen un enemic de cada home.

En aquells temps que els extremistes desplegaven una gran activitat i els agents de l'autoritat practicaven moltes detencions, als calabossos de la Direcció de policia hi haureu vist únicament gent jove.

Els qui llegeixen la premsa extremista per assabentar-se de les campanyes que realitza, saben molt bé que, damunt les planes d'aquells periòdics s'han publicat coses terribles. No fa molt de temps que l'òrgan de la Confederació publicà un article defensant l'incest. Al cap de pocs dies tornava a publicar un article en el qual donava uns consells monstruosos a les noies que treballen a les fàbriques. Llegint aquests articles hom veu clarament la finalitat que persegueixen els extremistes. No cerquen altra cosa que corrompre la joventut.

Si l'obrer no tingués tants prejudicis contra nosaltres, veuria que existeix una gran diferència entre els catòlics i els extremistes.

Caldria que els obrers que tenen un concepte fals del catolicisme visitessin les nostres entitats obreres. Es donarien de seguida compte que nosaltres no volem els obrers perquè posin totes llurs activitats al servei nostre, sinó que volem que estiguin ben formats perquè ningú no els pugui enganyar. Mai no s'ha donat el cas que un obrer catòlic s'hagi pedit d'haver format part de les nostres organitzacions.

En totes les entitats catòliques de caràcter obrer hom procura elevar el nivell intel·lectual dels associats. ¿Podrien dir-nos els elements extremistes quines són les institucions de cultura que sostenen o bé que han sostingut?

En canvi els catòlics que són tan bescantats poden mostrar una diversitat d'institucions que han estat creades amb la noble i desinteressada finalitat d'educar els obrers.

No sabem que els nostres detractors sostinguin cercles d'estudi ni hagin creat cap biblioteca per als obrers.

Caldria fer un esforç per a redimir tota aquesta joventut que ha estat intoxicada pels elements extremistes.

A Alemanya el Govern ha donat tota mena de facilitats perquè els joves en atur forçós puguin incorporar-se als treballs agrícoles. D'aquesta manera han aconseguit dues coses: donar un gran impuls a l'agricultura i evitar que els joves en atur forçós segueixin els camins que menen a la delinqüència.

Els joves que s'incorporen a les tasques del camp són anomenats auxiliars agrícoles. Calculeu el bé immens que es faria a la joventut sense treball si els donessin facilitats perquè conreessin els camps immensos que avui no produeixen ni un bri d'herba.

A Espanya hi ha grans extensions completament ermes que podrien ésser conreades. A l'Amèrica del Nord han estat esmerçades quantitats fabuloses per aprofitar les aigües dels rius per a l'agricultura. Aquestes aigües fecunden els camps que eren erms.

Cal evitar que la joventut resti inactiva. El treball els dignificarà i els convertirà en bons ciutadans.

TEMES ACTUALS

L'ensenyança laica

Un del extrems de la Constitució que a nosaltres ens fa més mal és el d'aquell article 48 que diu que la cultura és atribució essencial de l'Estat — quan durant la història ha estat sempre al contrari, ja que pobres cultures si haguessin hagut de refiar-se de la protecció estatal! — i que afegeix que l'ensenyança serà laica. És clar que l'article es presta bon xic a la broma ja que allò que l'ensenyança s'inspirarà en ideals de *solidaridad humana*, posat en un text legal, és ben bé d'un quixotisme còmic. Però, no podem fer broma amb el que constitueix una tràgica realitat, portada a compliment, respecte al laïcisme de l'ensenyament.

Aquest precepte vol dir tant com que els petits escolars no han de sentir parlar de Déu a l'escola, ni han de conèixer l'home religiós, ni han de preocupar-se ni orientar-se vers cap problema sobrenatural ni fonamental per a la vida ulterior, etc. I com que les coses negatives costen poc en el seu compliment, és de creure que aquest precepte es compleix, encara que ens constin els esforços meritoris de conscients professors de primer ensenyament que procurin atenuar els rigors d'aquell tallant article i que procurin fer entrar els principis religiosos al nen sota prismes d'història de la cultura, d'estudi científic de les religions, etc. Però el Catecisme net i pur, on resta?

* * *

La Constitució espanyola va ésser una còpia servil d'algunes Constitucions estrangeres de la postguerra, sobretot de la de Weimar. Però, com de costum, els nostres esquerrans van copiar d'aquelles lleis fonamentals tot allò que n'és extern, tot el que es refereix a mecànica política, però van deixar de banda el copiar aquelles delicadeses que, per exemple respecte al punt de l'ensenyança, acceptava la mateixa Constitució alemanya. Aquesta, com a model, conté un article 146, que diu: "A instància de persones a qui pertanyi l'educació dels nens, han d'ésser instituïdes en els Municipis escoles primàries de la seva confessió o corresponents a la seva concepció filosòfica..." i afegeix encara: "Es tindrà en compte tot el que sigui possible la voluntat de les persones a les quals correspon el dret de l'educació". I encara podríem afegir altres principis atenuants del laïcisme en altres preceptes del text constitucional, partint de la base del respecte als sentiments i religió dels encarregats de l'educació dels nens que, com es veu, no s'atribueix pas a l'Estat, sinó als respectius pares, tutors, etc.

Perquè aquest extrem, que si no és absolutament acceptable, és almenys veritablement respectuós amb la consciència dels pares, no s'acceptava en la Constitució espanyola, ferint amb el seu precepte tallant d'ara la consciència dels pares i negant la llibertat de consciència? No ens escarrassem massa en els motius d'aquest esperit agressiu de la nostra Cons-

titució, ja que tots sabem l'ambient de sectarisme en què fou aprovada.

* * *

Doncs bé; per a nosaltres és aquest un punt essencial de la reforma constitucional, amb el qual no podem transigir més que per la força material del nombre. I quan arribi la reforma de la Constitució, cal que fem tots els esforços per esborrar aquesta ensenyança laica de les nostres escoles públiques, i si no podem arribar a tant — això dependrà de quina sigui la composició de les noves Corts que hauràn d'actuar com a Constituents — almenys cal que orientem la nostra campanya vers una admissió dels drets de la consciència dels educadors del nen per tal que, en una forma o altra, es tradueixin en la reforma. Si no poguéssim arribar fins aquí, hauríem ben bé perdut el temps i l'esforç ja que aquest punt és el veritablement fort en el nostre comès.

* * *

Cal que ens preocupem més que fins ara dels problemes de l'educació. Fa anys que el Ministeri d'Ins-

Tresor de la Llengua, de les Tradicions i de la Cultura popular de Catalunya

per A. GRIERA

Aquesta obra apareixerà en volums d'unes 300 pàgines; l'obra farà uns deu volums, i es publicarà a raó de quatre volums per any. El preu de cada volum serà d'unes 30 pessetes

El primer volum consta de 342 pàgines, i comprèn els mots *A-Azoïcs*. Acaba de publicar-se i s'ha posat a la venda al preu de 30 pessetes

Edicions de Catalunya Social

Pi, 12 - BARCELONA

trucció Pública es troba en mans esquerranes o pseudo-esquerranes. Ja en els últims vint anys de la Monarquia aquell Ministeri era una sucursal de la Institució Lliure de l'Ensenyança, d'aquella institució capitanejada pels Giner de los Rios, Cossío, etc., que fou la que infiltrà arreu d'Espanya el virus anticatòlic, suaument, tranquil·lament, però amb una persistència tenaç i decidida. Més tard, quan ha vingut la República, els nostres homes de dreta han arribat a tots els Ministeris, però no han pogut conquerir la fortalesa del d'Instrucció Pública, punt bàsic i fonamental de tota la pedagogia espanyola oficial.

L'escola confessional —sobretot l'escola privada— ens ha salvat en gran part fins ara. Però els milers d'infants educats a l'escola pública, sense Déu ¿on portaran la nostra societat el dia de demà? Pensem que l'enorme força de resistència del catolicisme s'ha degut, a Espanya, apart de la benedicció de Déu, a l'esperit ancestral catòlic respirat a l'escola, en tota la nostra vida de societat. El dia en què això manqui i en què les generacions educades sense Déu vagin pujant i ocupant en la societat aquells càrrecs i aquelles posicions directives a què tenen dret ¿quin serà el nostre esdevenidor com a catòlics? ¿Quin serà l'esdevenidor del catolicisme?

* * *

Hem repetit constantment que la nostra acció en aquest punt ha d'ésser doble: conservar i multiplicar l'esforç de l'escola privada —cosa que anem fent, però ni de lluny amb aquella empena que caldria en circumstàncies com les d'ara— i cercar la reforma de l'escola oficial en el punt concret de l'abolició del laïcisme o, almenys, del respecte a la consciència religiosa dels educadors dels infants.

Hem dit que en el primer punt hem fet molt, encara que no tot el que caldria. Ara, amb ocasió de la reforma constitucional se'ns presenta l'ocasió per

a fer la resta, respecte a l'escola pública, i cal que no deixem de banda, per altres interessos secundaris, aquesta avinentesa.

Com hi arribarem? Procurant que la reforma de la Constitució sigui possible en sentit cristià pel nombre de Diputats de dreta que, tots plegats, portem a les Corts. I quan no arribem a poder inspirar el text fonamental de l'Estat en aquell esperit cristià, almenys el puguem fonamentar en un pregon i veritable respecte a la llibertat de consciència, fent que l'ensenyança religiosa arribi a tots aquells que la vulguin i demanin i que no siguin desconeguts els drets de l'infant, representat pels seus educadors, en un punt de tanta importància.

Creiem que tots els catòlics es podran convèncer, per poc que hi meditin, de la transcendència de la reforma en aquest punt, i que tots hauran d'ajuntar el seu esforç per tal que la reforma constitucional no deixi de figurar en primer pla entre tots els altres problemes, treballant i lluitant, quan el moment arribi — però ja preparant-lo des d'ara — per fer triomfar els Diputats de dreta que, com de costum, són els veritablement representats de la llibertat i dels drets de la consciència ciutadana en tots els ordres de la vida.

¿Ho tindrem tots present, en nom d'aquests milers d'infants que avui no senten parlar de Déu a l'escola i que han de constituir el llevat i la massa de la societat espanyola del dia de demà?

Oració, diner, propaganda són els mitjans d'acció catòlica envers la premsa. ¿Quin has emprat tu, durant l'any últim, lector catòlic, en favor d'ella?

XOCOLATES TRAPA

ELABORADES PELS P.P. CISTERCIENSES DE SANT ISIDRE

Dipòsit: **CASA MASSANA ROCAFORT S. A.**

Fivaller, 14 — **BARCELONA**

LENCERIA CASA MACIÀ

— VDA. DE MARCIÀ PRAI —

Fàbrica de Teixits a

LES FRANQUESES DEL VALLÈS

VENDA AL DETALL:

Ronda Universitat, 22
(tocant Plaça Catalunya)

Telefón 11383

BARCELONA

BIOSER FORTIFICA

Moviment catòlic

La unió de l'església ortodoxa. — Meravella la gran visió del Papa Pius XI. Quan un ignorant polític del nostre país es va atrevir a criticar la diplomàcia vaticana demostrava una incapacitat absoluta per la carrera a la qual es dedica.

La canonització de Tomàs Morus i Joan Fisher demostren l'interès que sent Pius XI per a la reincorporació de l'església anglicana a l'Església catòlica. Les missions enviades pel Vaticà a socórrer els russos famolencs són una preparació per al retorn de l'església ortodoxa a Roma. I ara en els cercles vaticanistes es diu que Pius XI ha pres la decisió importantíssima d'eixamplar el còncave amb els patriarques de l'església unida. El Sant Pare té en el cor el viu desig de la unió de l'església ortodoxa oriental amb Roma. Manifesta el seu interès per als ritus orientals i vol donar la possibilitat que representants d'aquests ritus puguin prendre part en el còncave i en l'elecció directa del Papa. Pel futur els patriarques que tenen jurisdicció territorial hauran d'ésser admesos al còncave; aquests són: el patriarca siríac d'Antioquia que resideix a Beirut; el patriarca dels maronites d'Antioquia que resideix en el convent de Bkerke (Liban oriental); el patriarca dels Mechites d'Antioquia que resideix a Damasc; el patriarca caldaic de Babilònia (Morsul); el patriarca armeni de Sílicia i el patriarca copte d'Alexandria. També es parla de cridar al còncave els arquebisbes metropolitans. Les noves prescripcions sobre l'estructura dels còncaves es convertiran en lleis per mitjà d'una constitució; de segur que paral·lelament amb aquesta nova constitució anirà lligada una reducció del nombre de cardenals.

El P. Gemelli, president de l'Acadèmia "Nuovi Lincei". — Per les darreries del passat maig l'Acadèmia Pontifícia de Ciències nomenà, per unanimitat, president el P. Gemelli, rector de la Universitat del Sagrat Cor de Milà. El seu antecessor era el difunt jesuïta P. Gianfranceschi. El Papa ha confirmat l'elecció d'aquest president, una de les figures més eminents de la ciència moderna. Aquesta elecció es considera, a la vegada com un homenatge a la universitat catòlica de Milà.

Les allocucions papals. — Si podíem tenir col·leccionades les innombrables allocucions de Pius XI adreçades a peregrins i visitants tindríem un cos de doctrina meravellós sobre l'esperit i les directives que han de seguir els diferents estaments i professions. Darrerament eren rebudes pel Papa les alumnes d'una escola de llevadores i Pius XI aprofitava l'avinentsa de parlar sobre la importància que té el servir la

vida que es forma. Aquells que serveixen la vida naixent tenen una gran responsabilitat, però és també una gràcia molt important. Déu que ha dit d'ell mateix "jo sóc la vida", proclama la seva majestat, la seva omnipotència i bondat sobretot creant nova vida. ¿No és una cosa grossa col·laborar millorant les condicions de l'acte de l'obra creadora divina? El nou ésser humà que entra a la vida no va destinat solament a la terra sinó també al cel. Les llevadores participen de les alegries i de les penes de la mare i de la família. Fan una gran obra per a la família, per a la societat i sobretot per a l'Església, que espera bons cristians dels nadons; les seves activitats són una vertadera missió. Elles tenen una missió apostòlica i poden aproximar a Déu i a l'Església homes que en viuen allunyats.

Lloanxa al Catolicisme de l'Argentina. — L'esclat de catolicitat que es produí a l'Argentina amb motiu del Congrés eucarístic va impressionar tot el món. La figura del general Justo, president d'aquella república és una de les més destacades del món catòlic. El poble argentí és un poble profundament catòlic; se'l pot anomenar un campió de la idea catòlica. L'Argentina té un govern exemplar i no coneix aquell encarcament de la llibertat que Europa ha viscut d'ençà de la gran guerra. Pel Congrés eucarístic cap dignatari de l'Estat no va faltar a la processó ni a les sessions del Congrés; el president, general Justo no sols va acceptar la presidència del Congrés; va vetllar perquè la terra argentina fes al Rei dels Reis una rebuda digna. Una prova del desplegament de la vida catòlica a l'Argentina la tenim en el fet que, sota el pontificat de Pius XI s'han creat cinc noves arxidiòcesis i deu diòcesis. A l'Argentina hi ha establertes gairebé totes les ordres i congregacions religioses de l'Església. A la universitat gregoriana de Roma figuren entre els estudiants estrangers 27 argentins.

Anglaterra. — Un protestant anglès parla de la influència de la Litúrgia catòlica. — "Les ressenyes sobre la missió dels jesuïtes de l'església de Sant Francesc de Londres havien excitat la meua curiositat. Com que mai no havia assistit a una Església catòlica, vaig arribar a la fi de la cerimònia religiosa; puc assegurar que vaig tenir una gran sorpresa no sols per l'ambient agradable i per la bellesa del temple sinó, sobretot, per la multitud dels assistents. Després d'haver llegit tantes coses sobre les doctrines de l'Església i del desaparèixer de la religió, per aquesta funció de la tarda em vaig convèncer que l'Esglé-

ORFEBRERIA SALES BALMES S. A.

PORTAFERRISSA, 4

Articles per a presents de **Primera Comunió**, especialitat en **RELOTGES** de totes menes i preus.

sia catòlica es manté més robusta que mai enmig d'aquesta crisi general. La cosa que més em va sorprendre fou el gran nombre d'homes que hi assistia."

Hostilitats al Catolicisme a Escòcia. — Una ressenya de l'assemblea celebrada pels catòlics a Edimburg ens diu que aquests han hagut de protestar de la tendència a voler suprimir els subsidis que el govern del país acordà a les escoles catòliques des del 1919, pels atacs dirigits contra l'Església catòlica en els quals se la suposa un enemic perillós de la vida pública, pel protestantisme i per la llibertat. De fet es tracta solament de la Institució de cases de religiosos i de religioses que es dediquen a objectius caritatius especialment a atendre els pobres i desvalguts.

La crisi de l'educació catòlica als Estats Units. — La revista catòlica "The Commonwealth" ha publicat una sèrie d'articles sobre la crisi d'educació catòlica als Estats Units per arribar a la conclusió que es tracta d'una crisi d'educació teològica a les escoles de segon ensenyament i a les universitats. Sacerdots i seglars han arribat a la conclusió que els dirigents del país no tenen la formació religiosa suficient per a intervenir a la transformació de la vida cultural i social de la nació. El professor Falke del Col·legi de Sant Tomàs de Sant Pau, ha escrit: "El Papa Pius XI ha assenyalat la finalitat de l'educació catòlica quan ha dit que era la col·laboració a la gràcia divina per a la formació de vertaders cristians en aquells que havien renaixut amb el Baptisme. Però la nostra generació està incapacitada per a comprendre veritats teològiques i menys per a propagar-les. La nostra cultura superior ha assajat d'ésser catòli-

ca sense ésser tenir una formació teològica; per això avui està en crisi. És cert que té exercicis de pietat, instrucció religiosa, lliçons d'Apologètica, sessions i teatre de caràcter religiós. Però la causa del fracàs està en què totes aquestes manifestacions no tenen un fonament sòlid. Sovint s'ha dit que la Teologia no sols era inútil, sinó que feia nosa per a l'educació. Hem oblidat el fet que sols la Teologia pot saciar els homes d'avui i no sols pot explicar els fonaments de la religió sinó, fins i tot, de tots els valors humans. Aquesta creença funesta que la Teologia és solament una ciència abstracta, és la causa que ha condicionat la separació de la Teologia de l'educació catòlica. Precisa que els nostres instituts d'educació tinguin un altre concepte de la Teologia. L'antic proverbi que la Teologia és la reina de les ciències ha d'ésser novament una realitat; els instituts d'educació catòlica han de cessar d'ésser el que han estat fins ara: un apèndix del sistema d'educació laica. L'educació catòlica és una cosa "sui generis"; té la seva idiosincràcia i els seus mètodes."

El plany del professor Falke es pot aplicar augmentat en el nostre país. Els instituts d'educació particulars, — i no diem res de la pobra universitat on el comunista Maurin, en època del *gloriós Patronat*, podia donar conferències —, han perdut l'antic tipus d'educació basat, de prop o de lluny, en la famosa "Ratio studiorum". Per mor d'aprovar unes assignatures en instituts oficials, el sistema d'educació tradicional ha estat sacrificat. Els vaillets es tornen cada dia més faltats de discreció i les senyoretes perden aquell encant tan típic i distintiu d'una sèrie de pensionats de Barcelona. Hem de clamar i tornar a clamar per una renovació total i integral de la vida catòlica al nostre país que abarqui tots els estaments.

Carnet setmanal

De cara a l'estiu. — Als còrcols polítics madrilenys tota la política s'orienta ja de cara a l'estiu. Aprobant el pressupost de l'Estat i regularitzada la situació en aquest punt, segons el precepte constitucional corresponent, totes les profecies van ara dedicades a veure quin dia es produeix el tancament del Parlament, ço que significarà la desbandada dels Diputats per totes les regions d'Espanya, lliurats els uns a un repòs que potser tenen ben guanyat i emportats uns altres, més conscients, per l'afany de preparar les situacions polítiques de tardor, que poden marcar un pas decisiu en la vida pública espanyola.

Fóra de desitjar que les Corts no es tanquessin sense haver aprovat alguns projectes, l'aprovació dels quals haurà de beneficiar enormement la vida del país, entre ells l'anomenat de Restriccions per a regularitzar un xic i introduir economies a l'Administració Pública; un altre, el de Jurats Mixtos, que té també tanta importància en el món del treball i fins en el de la producció en general; i encara alguns d'altres, que tots voldríem veure convertits en lleis per a valorar degudament en alça la tasca de les Corts actuals.

¿Serà així? o, més aviat, ¿les Corts es tancaran

sense gaire cosa més que l'aprovació del Pressupost? Creiem que això dependrà en gran part del que facin els corresponents grups polítics, ja que per una banda cal comptar amb la majoria (que fins ara no ha donat proves de gran esperit de treball, ni tan sols en l'aspecte concret de l'assistència a les sessions) i per altre costat cal que les esquerres no es decideixin per una oposició aferrissada, cosa fàcil precisament perquè són partits polítics que poques vegades tenen en compte les necessitats públiques i no esguarden altres interessos que els que els inspira el propi partidisme. Si tots aquests fets es produïen (ja han estat insinuats durant les últimes sessions de Corts) llavors el Govern es decidiria ràpidament pel tancament i es podria ocupar de tants afers com hi ha en la governació de l'Estat que esperen una solució que no arriba mai a causa de l'obligada presència del Govern a les Corts.

De totes maneres, l'activitat política en el sentit de moviments en un o en altre sentit, de crisis més o menys fantasmagòriques, etc., ha desaparegut completament, sobretot després de l'acte de Salamanca on els caps Srs. Lerroux i Gil Robles refermaren el llaç d'unió que els manté plegats al Govern, unió que ha donat una ferma estabilitat a la situació política, cosa que no pot menys que resultar d'efectes eficaços, sobretot en un país com el nostre on els Governos pugen i baixen del poder amb una facilitat tan perjudicial per a tots.

Podem, doncs, començar un estiu relativament tranquil en esdeveniments polítics; i tant de bo durant aquest estiu l'aplicació de les lleis últimament aprovades, com la de l'atur forçós, portin un xic de remei als nostres mals, especialment a aquells mals que es produeixen en el món social que són els més dolorosos i més difícils de guarir.

La tardor, en canvi... ens portarà un seguit d'afers d'un interès indubtable. Primerament, la necessitat d'aprovar un nou Pressupost, car és precis que a primer de gener del 1936 tinguem una llei econòmica en què es reflecteixi el pensament del Govern. Ara s'ha aprovat un Pressupost semestral que el propi Ministre de Finances ha qualificat de provisional, encara que algunes reformes importants s'hagin introduït en el seu articulat. Després caldrà que l'aprovació d'un nou Pressupost vingui a marcar una pauta d'economies i el pensament econòmic del Govern en la llei de l'Estat. Ja va dir el senyor Chapaprieta que la reforma econòmica d'Espanya s'havia de desenvolupar en tres etapes, la segona de les quals la marcarà el Pressupost que es presenti a les Corts el dia primer d'octubre, segons el precepte constitucional.

A més, tindrem el problema de la reforma constitucional, projecte que tot just formulat ara, haurà ja adquirit llavors un estat d'opinió arreu de la Península. És assumpte transcendent, que no es pot postergar i que haurà d'agitar l'opinió, ja que prou es curaran d'aquest últim extrem les esquerres, fent veure als pobres d'esperit que es tracta d'arrabassar la República, quan del que veritablement es tracta és que dins el règim puguin viure tots sense ofensa dels seus sentiments: dretes, esquerres i centre.

Per aquesta tasca transcendent de reformar la Constitució ens cal estar previnguts i cal que el contacte entre els grans partits no es perdi, car no es pot dubtar que la força de les esquerres serà encara una força formidable i ben digna d'ésser tinguda en compte. Cal que l'estiu s'aprofiti per a una propaganda constant; que els mítings, conferències, reunions, sovintegin; que els partits de dreta deixin de banda la comoditat del repòs i considerin aquesta època com a època de treball, de feina constant, de propaganda ininterrompuda, com és de creure que la consideraran les esquerres. I cal, sobretot, que el contacte i la unió de les dretes i fins d'aquells partits que es volen dir de centre, no es perdi, ja que tenim un problema tan greu al davant nostre, que, per altra part, hem de resoldre sigui com sigui.

Vàrem passar un bienni monstruós amb tota mena de persecucions contra els principis, la doctrina, els homes que representen el veritable sentir i pensar d'Espanya; vàrem passar uns dos anys crítics i exposats a tota mena de perills i de greus trastorns. Cal que pensem que de la solució que ara donem al problema de la reforma constitucional en depèn en gran part el no tornar a caure en aquelles vergonyes.

¿I com podem pensar en solucions adequades per aquest problema si no és a base del nostre esforç constant i ininterromput?

L'estat de guerra a Barcelona. — Ha constituït un encert del govern la declaració de l'estat de guerra a la nostra ciutat davant el seguit de crims, atemptats, sabotatges estúpids que sense interrupció s'anaven produint en els últims temps. És clar que la nova sorprenqué els habitants de la urbs, i fins els de tota la Península, ja que semblava aparentment que no passaven coses greus per arribar a una situació tan anormal. Però tots els qui han patit els efectes d'aquell estat d'anarquia, els qui els han pogut seguir de prop, i els qui han estat assabentats del seu desenrotllament dia per dia, no han estranyat la mesura, que oïda hagués vingut un temps abans.

Cal destruir, sobretot, els cataus on aquesta gent s'aplega. ¿I qui dubta a hores d'ara que el seu refugi principal són la C. N. T. o la seva aliada la F. A. I.? Cal que mai més en el camp de la llei espanyola no es pugui parlar d'aquestes institucions vergonyoses per a la història de la nostra civilització. Però cal, sobretot, que els seus portantveus acabin de publicar-se i no puguin tornar mai més a fer-ho. Alguns periòdics seus han hagut de plegar últimament per manca de mitjans econòmics; però han tornat a publicar-se i tranquil·lament surten novament a la llum del dia.

Tinguem la seguretat que sense cotitzacions això no és possible. I les cotitzacions entre obrers, que són ben lícites quan són voluntàries i s'empren amb finalitats conegudes i legals, no poden tolerar-se des del moment en què es té l'evidència que les dites cotitzacions sostenen pistolers a sou i que són emprades per a fins, no solament anti-legals, sinó fins i tot anti-humans. I la digna autoritat cal que arribi a fons en aquesta qüestió. Si les mesures excepcionals no servissin per això, per a ben poca cosa servirien, ja que passats els moments actuals hauríem de tornar novament als mateixos passos i hauríem de veure'ns un cop més ofegats per aquesta força de l'ambient mefític antisocial que ha portat tants atemptats, tants sabotatges, tants actes absolutament il·legals i delictius.

Benvingut sigui l'estat de guerra que té per finalitat portar-nos la tranquil·litat pública, que vol dir pau per a tots i treball per als més necessitats. I que els seus efectes no siguin solament immediats, sinó que transcendeixin majorment a temps llunyans, sobretot tenint en compte que el que succeeix a Barcelona no s'esdevé en cap altra ciutat del món civilitzat. Una bona organització policíaca, amb caràcter perfectament regular i normal, hauria de completar ço que ara, dins l'excepcionalitat, pot produir l'estat de guerra. Si una mesura no va darrera l'altra, poca cosa hauríem tret de l'anormalitat legal suara proclamada i que tan ben rebuda ha estat per la pública opinió.

Valors

Informació - Compra i Venda
L.GOMIS Corredor de Canvi i
Borsà - Fontanella, 15

Noticiari

La Lliga Ciutadana Cultural inaugura un nou cicle de conferències, la primera a càrrec d'en Josep Cruells sobret el tema: "Història del Comerç. ¿Què hi podem aprendre?"

— "La Federació d'Agrupacions Professionals de Catalunya" ha publicat el seu programa que resulta interessant en bona part.

— Es comenta la conferència donada a la Sala Mozart per en Josep M.ª Ruiz Manent sobre "Els lleures dels Treballadors", tema avui dia de superior importància.

— La divisió política del partit socialista es fa cada dia més fonda i més agra. El senyor Prieto, però, porta les de guanyar.

— La premsa sana es queixa, gairebé inútilment, de les campanyes pornogràfiques que es porten a cap en medis socials abans lliures d'aquesta pesta. Jovenets i senyoretes són visitats sovint a domicili per impresos indecentíssims.

— Han donat grans resultats els mítings obrers celebrats a la província de Múrcia en els quals prengueren part els líders Pérez Sommer, Josep Castaño, Marià Almeda, Pere Valverde, Anton Alvarez.

— Sobre "Balms i el seu ideari polític" ha donat a Madrid una conferència notable, sota tots els conceptes, el Dr. D. Josep Corts, jove escriptor, de talent i ben documentat.

— En el Curset de Formació Sindical organitzat per la Unió de Dependents d'Acció Social Popular tocà el torn al tema: "Conflictes originats pel Contracte de Treball", que estudià mestriolament el senyor Lasplazas.

— El P. Laburu donà una comentada conferència als Patrons de Madrid.

— El Ministre del Treball pren severes mides per a combatre les pràctiques criminals que provoquen la infecunditat de les mares.

— La F. A. E. protesta altra vegada enèrgicament contra la política sectària del Ministre d'Instrucció Pública, que tan de mal fa.

— Continua la reobertura dels Centres socialistes, en els quals es fargà la terrible revolució d'octubre i se'n prepara una altra de pitjor.

— Es decreta pel Tribunal militar l'embargament dels béns que pugui tenir el Centre Autonomista de D. C. I. de Barcelona.

— Els Delegats del Treball reben ordres terminants per a castigar els patrons rurals que no paguin els jornals deguts a llurs obrers.

— La Direcció de Beneficència estudia un projecte per a extingir la mendicitat.

— Es fa notar un sensible augment en l'atur obrer, però es dubta de l'exactitud de les estadístiques oficials. El Govern exigeix que les dades sobre el moviment obrer siguin més exactes.

— El senyor Bisbe de Madrid, en prendre possessió del seu seient en l'Acadèmia de Ciències Mora-

les y Políticas" va llegir un bell discurs sobre: "La persona jurídica, su concepto filosófico y derechos fundamentales que debe respetar en ella el Estado", que ha estat elogiadíssim.

— Ha estat fecunda en ensenyaments pràctics l'Exposició del Conreu del Tabac nacional a Espanya, que acaba de tancar-se a Madrid, demostrant que aquest conreu pot ésser una font de riquesa abundant.

— El Ministre de Treball ha rebut una comissió de ceguets que li proposaren diversos mitjans per a no veure's perjudicats si tiren endavant els plans governatius que hom anuncia per tal d'extingir la mendicitat. Seran atesos.

— L'"Oficina Central de Colocación y Defensa contra el Paro" que funciona en el Ministeri del Treball, ha facilitat una curiosa i detallada estadística de l'atur, tancada el 30 d'abril.

— S'ha celebrat a Madrid el segon Congrés provincial de la "Federación Española de Trabajadores", entitat que va progressant. Ara ja compta amb sis mil federats que treballen amb fe en pro de llurs ideals.

— Es publica un Decret del Ministeri del Treball reorganitzant el "Patronat de Política Social". I així passem la vida, desorganitzant i organitzant.

— El Butlletí del Personal de la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis" dedica un número verament notable a enaltir la bona memòria del seu exemplar fundador, don Francesc Moragues, (q. a. C. s.)

— La Federació i Foment del Mutualisme Català dóna compte a les entitats interessades en lliurar-se de les escomeses del fisc, de la resposta del Govern en què declara els requisits que han de complir-se per a tal efecte.

**Aquest número ha passat
per la censura**

E. IMBERT
PLANXES PERFORADES
 DE TOTA MENA
 FABRICACIÓ NACIONAL "IMAR"

VIA LAIETANA 38
TELEFON 24842-BARCELONA

OSTRAINA

Laboratori: Casa Santiveri, S. A.

El millor reconstituent orgànic. Preparat amb la part calça de l'ostra. **RIC EN FOSFATS.** Especial per als vells i nens i molt eficaç en la neurastenia cerebral, anèmia, tuberculosi i malalties dels ossos.

Call, 22 - Balmes, 5 - Trafalgar, 7 - Mallorca, 247

FOMENT DE PIETAT - Duran i Bas, 9 i 11 - Tel. 17605 - BARCELONA**Mes de Juny****MES DEL SAGRAT COR DE JESÚS**

Per l'Ihm. Dr. D. Josep Torras i Bages. Un volum de 317 pàgines, en tela, 2 ptes.

PETIT MES DEL SAGRAT COR DE JESÚS.

Per M. des Gentelles. Un llibret imprès a dues tintes, 123 pàgines de text. En rústega, 50 cèntims; en tela, 1'50 ptes.

NOVENA AL SAGRAT COR DE JESÚS,

per Sant Alfons Maria de Liguori. Un llibret de 64 pàgines, 30 cèntims.

OCTAVARI AL SANTÍSSIM SAGRAMENT,

per a la vuitada de Corpus. Sant Alfons M.ª de Liguori. Preu: 25 cèntims.

PRÀCTICA DE L'AMOR A JESU-CRIST,

per Sant Alfons Maria de Liguori. Un volum de 247 pàgines, en rústega; 2 ptes.; en tela, 3 ptes.

PRÀCTICA DELS NOU PRIMERS DI-

VENDRES. Per Mn. Eudalt Serra, Prev. Un volum de 154 pàgines, en rústega, 50 cèntims; en tela, 1'50 pessetes.

COLLECCIONS "BONA LLAVOR"

Números adients al mes del Sagrat Cor de Jesús: 12. Coroneta i actes d'obsequi en honor del Cor de Jesús; 13. La Festa del Sagrat Cor de Jesús; 44. El pecador als peus de Jesús; 51. Entronització del Sagrat Cor de Jesús en la família; 67. L'Apostolat de l'Oració; 81. Promeses del Sagrat Cor de Jesús als seus devots; 98. La Visita al Santíssim; 102. La devoció al Sagrat Cor de Jesús. Preu de cada llibret, 5 cèntims.

ESTAMPES

de full doble, amb un bell gravat i text escollit. Preu, 1'50 ptes. el cent.

Temporada de Primeres Comunions**FESTA DE LA PRIMERA COMUNIÓ**

Conté el ritual de Pius X, Funció de perseverància i Consagració i Benedicció d'infants. 32 pàgs., 25 cèntims.

EL PRIMER LLIBRE DEL NOI CRISTIANÀ.

Formació religiosa de la infància, per Mn. Eudalt Serra, *Prevere*. Quarta edició il·lustrada amb gran profusió de gravats. 436 pàgs.

en tela	2,50 ptes.
amb cantells daurats	4,50 »
en pell i cantells daurats	7 »
pell blanca i cantells daurats	9 »
en xagrí i cantells daurats	10 »
en pell aboatada i cantells daurats	12 »

Diferents i variades enquadracions de luxe.

EL PRIMER LLIBRE DE LA NOIA CRISTIANA.

La mateixa edició i condicions de l'anterior.

TRÍDUUM DE PREPARACIÓ A LA PRIMERA COMUNIÓ.

Plans d'instruccions catequístiques, per Mn. Eudalt Serra, *Prev.* 16 pàgs., 10 cèntims.

EL PA DE VIDA

Plàtiques eucarístiques, per Mn. Eudalt Serra, *Prev.* 244 pàgs., amb dos gravats fora de text. En rústega 3 pessetes, en tela 5 ptes.

RECORD DE LA PRIMERA COMUNIÓ,

tamany gran amb colors i diferents dibuixos, tricromies i litografies. Des de 30 cèntims. Diferents preus.

RECORDATORIS DE PRIMERA COMUNIÓ,

de diferents tamanyes, gravats i preus. Full senzill i full doble.

GORRES PER A BANY
SABATILLES, CINTURONS, ESPONGES, ETC.
 La més extensa varietat dels últims models

CASA ROSICH

CENTRAL: Ronda de Sant Pere, 7 - Telèfon 19923
 SUCURSAL N.º 1: Avinguda Portal de l'Angel, 25 - Telèfon 19613
 SUCURSAL N.º 2: Tapineria, 33 - Telèfon 12940

JA SOU SUBSCRIPTORS

DE

Catalunya Social?

Unes aigües excepcionals per la seva composició
 i per les seves famoses propietats terapèutiques

Balneari TERMES ORION

SANTA COLOMA DE FARNÉS

Malalties del sistema nerviós i de la circulació. — *Hipertensió arterial; apoplexia.* —
 Artritis i Reumatisme. — Processos quirúrgics. — Malalties de la dona.

Temporada: del 15 de maig al 31 d'octubre

EN BEGUDA: AIGUA ORION

ATENES A. G. — Escorial, 135-147. — Tel. 78372. — Barcelona

FRANQUEO
 CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
 Carrer del Pi, 12, 1.ª
 BARCELONA